

da Jesenkov slovenski zemljepis ni robotna prestava iz kakega drugega jezika, ampak izvirno delo izvedenca, ki je mnogo enake tvarine prebiral in pregledaval, in da jezik slovenski brez samovoljnih novotarij mu gladko in lahko umevno teče, potem bode vsak omikan Slovenec rad segel po tej knjigi, če tudi jej je cena 2 gld., nekako visoka na videz, ali nizka na velikost knjige. — Dobiva se pri vseh knjigarjih. Kdor pa pri pisatelju samem vsaj 10 knjig kupi, dobí jih za 15 odstotkov cenejše nego pri knjigarjih.

Mnogovrstne novice.

* *Kolera* na Ogerskem hudo razsaja. „Pešti Napl.“ piše, da v več krajih je ta kuga pomorila 6. del prebivalcev, in v marsikaterih občinah leži vse bolno. Zato vlada veliki strah; za razkuženje se nič ne stori; bolniki so sami sebi prepuščeni, kajti zdravniki, na pomoč razposlani, ne upajo si v okuženo hišo stopiti. — Tako piše Magjarski list sam; tedaj ni laž. Po takem smemo pač milovati uboge ljudi v čislanih Magyarorszag! — Tudi na Hrvaškem in v Hrvaško-slavonski granici imajo kolero; telegram „Obzoru“ kaže, da se je hudo pričela v Krapju in Drenovboku na Savi, in da ljudstvo nima kruha ter se mora živiti z ribami iz mlake! — Tudi na Laškem je kolera kakor na Dunaji, al dosihmal ne še silna.

Naši dopisi.

V Gorici 3. avg. — „Slov. Narod“ je danes poln „Soče“ (a ne reke, ker je zdaj premajhna). Pretekli četrtek je namreč „Soča“ postavila svojega kandidata. „Svojega“ — treba umeti v najožem pomenu. Mislili in pričakovali smo, da po tolikem iskanji ali premišljevanji najde drugega, kateri bi bil vsaj sploh kost od naše (to je: Goriških Slovencev) kosti, al ni ga našla med „svojimi“. Gosp. dr. Lavrič mora — hoté ali nehoté — biti „Sočine“ „pregrehe noseči kozel“. Kaj mu pomaga to, da proti vednemu hvalisanju po časnikih protestuje, da svoje „prijatelje“ prosi, naj bi ga vedno ne hvalili. Oni že vedó, kaj delajo. Kaj bi bili brez „čistega značaja“ Lavriča? Jez — nad strankami stoječi opazovalec — voščim gosp. kandidatu L. srečo in —; bojim se pa, da se bodo njegovi nasprotniki v pest smejali, češ, boljšega nam niso mogli postaviti; s tem bomo kmalu pri kraji. Drugi že razglašeni kandidat je gosp. dr. Tonkli, predsednik društva „Gorica“, o čegar kandidaturi ne bo mogel reči Goriški (laški) dopisnik v novi „Pressi“, „dass er dem neuen Reichsrathe zur Erheiterung dienen wird“, kakor je to hudobnež predrzno rekel o dr. Lavriču. Če izvem še kaj o slovenskih kandidaturah na Goriškem, sporočim Vam v prihodnje. Lahko — kakor sem že enkrat pisal — iščejo si novih mož. Pa tudi celó vlada misli postaviti nove može za kandidate. Tako na pr. hočejo kandidovati v Lahih generalnega konzula barona Calice-ta, namesti ministra barona De Pretis-a, katerega letos nič ne priporoča za poslanstvo, niti finančna kriza, niti to, da ni svojim dosedanjim volilcem nobene obljube izpolnil. Gotovo pa je, da bo izvoljen deželni glavar grof Coronini. — Zdaj še nekaj laškega. Pisal sem uni pot, da teče preiskava proti tukajšnjemu „Eco del Litorale“. Preiskava se čudno vrši. Navadno primemo odgovornega vrednika za suknjo. Pri nas pa je preiskovalni sodnik prisilil — pravijo — dva dozdevna sodelalca, da sta morala priseči: ali vesta, kdo je „Fra Galdino“ ali ne. Se ve, da sta resnico povedala, in tako je „Fr. G.“ izdan. Znabiti, da je „odgovorni“

vrednik odgovornost odvrnil in da so potle prič iskali; če ne, morali bi peti opereto: „O justitia praestantissima“. Sicer pa moram reči, da je bila pisava Fra Galdino-va, da-si sploh klasična (et hinc irae!), po mestih pretrivialna, če prav — primerjena najnovejši „Narodovi“ — še zmiraj plemenita in vitežka. — Kolere, hvala Bogu — še čisto nič nimamo. — Županstvo Solkansko ni hotelo sprejemati od okrajnega glavarstva Goriško-okoličnega dopisov v neslovenskem jeziku. Okrajno glavarstvo jo je tožilo pri namestništvu v Trstu. Namestništvo je poslalo tožbo deželnemu odboru v Gorico, naj pové o tem svoje mnenje. In deželni odbor je — kakor beremo v „Eco d. L.“ — prav dobro v smislu Solkanskega županstva odgovoril. Bomo videli, kaj počne zdaj okrajno glavarstvo. — Naši slovenski učitelji bodo imeli odsihmal svoje zборе — ne več pri „zlatem križi“ (pri „Lizi“) — ampak v poslopji c. k. vadbice. Za pedagoška pomenkovanja je to gotovo primerniši kraj, nego — gostilnica. Tudi se nepostavni shodi spremené v postavne: mora se namreč napraviti učiteljsko društvo, ako hoče zborovati. Znabiti, da bo konec boljši, ko je bil začetek. Sicer pa bi jez svetoval, naj bi gg. učitelji vselej s svojo glavo mislili, misli drugih pa pustili drugim.

Iz Istre 2. avgusta. — Pri nas je letos slabo: žita malo, in še to, kar ga je, drobno; pšenico je po več krajih rja pojela; grozdje je bolno, kakih devet občin je toča pobila; dalje pri morji je zdaj vse suša vzela. Samo sená je mnogo, da so ga v Pulji (Pola) za 6 gld. kupili 10 centov. Starega vina je malo več, in to je strašno drago; teran se po gostilnicah prodava po 1 gld. bokal.

Iz Notranjskega 1. avg. (*Hohenwart bode naš poslanec*), tega smejo vsi naši rodoljubi gotovi biti, ki so nam ga priporočili, kajti naš narod zaupa njim, kakor oni zaupajo Hohenwartu, ki je bil prvi minister Avstrijski, kateremu se smilijo ljudstva, toliko let tlačena v zbornici Dunajski od nemčurskih in brezverskih njihovih jezičnih dohtarjev in privržencih. Kakor mi poštene naše kmete poznamo na gornji in doljni Pivki, v Senožeški okolici in Vipavski, v Planinski, Ložki in Idrijski: vsi bodo kot en mož glasovali za-nj, ki kot Notranjec najbolje pozná njihove reve in zadrege, in čegar beseda bode v Dunajski zbornici donela tako mogočno, da bodo omamljeni in osramoteni vsi nasprotniki njegovi in naši. Res, na grofa Hohenwarta moremo obrniti besede našega pesnika, ko je pel:

V zbor učenih, vedi slava,
Stopi modri, bistra glava,
Če jo reče, vse pogleda,
Na katedru grom beseda!

Nadjamo se tudi, da bodo z nami šli vsi samostojni Meniševci in Cerknjani, ki vedó, da o političnih vprašanjih, ki zdaj našo ubogo Avstrijo stresajo, Hren in Krašovec veljata toliko, kakor zajec pri bobnu. „Pa kaj mara grof za kmeta?“ — s tako čenčarijo se previdni kmetje dandanes ne lovijo več na limanice. Prašajte Predoseljske kmete, kaj jim je bil baron Cojz? — prašajte sosede grofa Barbota, pa boste slišali, da žlahni stan ne vzame človeku žlahnega srca, ki bije za blagor svojega naroda! Vsi ugovori zoper Hohenwarta so tedaj prazne pleve. Čast svojo so vsi pravi rodoljubi zastavili v to, da bode izvoljen.

Iz Trnovega na Notranjskem. xyz. (*Nove velikanske orgle. Misli „Narodu“. Naš poslanec.*) Naša farna cerkev sv. Petra je vdobila pred nekoliko meseci krasne, zeló velike orgle, ktere je izdelal na splošno zadovoljnost gosp. Malahovski, znani ljubljanski mojster. Vsakemu, kdor jih vidi in sliši, so zeló po volji in sleherni mora občudovati zalo zunanjo podobo in lepo, pri-

jetno ter sila močno donenje Malahovskega najnovejšega dela. Obiskal nas je pred nekoliko časom slavni umetnik in pevec na gledišču Zagrebškem gosp. Fr. Gerbic. Igral je na praznik sv. Rešnjega telesa na naše nove orgle ter tudi nekoliko pel; pod njegovimi rokami še le smo videli, kaki glasi se morejo iz krasnih orgel privabiti, ako jih tako umetna roka prebira. Gosp. Gerbic je zelo pohvalil delo in izdelovavca, ki je po naključju ravno pričujoč bil, ter je pri teh orglah svojo „petdesetnico“ obhajal; one so namreč Malahovski-ovo petdeseto delo. Piščali so v treh omarah postavljene, pred srednjim glavnim delom ste dve klaviaturi. Med 22 spremeni še najbolj prijetno in umetno poje tako imenovana „vox humana“. Gosp. Malahovskemu želimo, da bi še mnogo orgel izdelal na čast Božjo; da bi jih še mnogo pridružil petdesetimi, katere po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Ogerskem, Italijanskem itd. Božjo službo povikšujejo. — Pri nas je silna suša uničila nado dobre letine. Že več kot 6 tednov nismo imeli zdatnega dežja. Bog porosi skoraj suho zemljo! Z nevoljo gledamo tudi pri nas postopanje slovenskega „Naroda“, ki v vsakem listu grdo napada duhovstvo, ktero je in je bilo vedno krepak steber naše narodnosti. Naj Švicarski trinogi preganjajo in iz dežele izganjajo škofo — Švicarje, naj Bismark zatira cerkev, kakor hoče, zato nima graje; če pa očeta Bobiesa ali kakega liberalnega učitelja minister Stremajer malo grje pogleda, takrat se „Narod“ repenči in togoti, da je groza. Če MacMahon prepové vojakom vdeležiti se brezverskega pogreba, ali če par poslancev francoskih potuje na božjo pot, takrat kriči „Narod“: svoboda se zatira, tercijski poslanci bojo Francosko gotovo pogubili itd. Obračamo se z nevoljo od takega gujusnega časnika, kateri je res pravi brat „Tagblattov“ in „Pressin“. — V našem okraji mislimo sploh grof Hohenwarta za poslanca svojega si voliti; nadjamo se za trdno, da sijajno bomo zmagali.

Iz Notranjske Bistrice 1. avg. J—r. — Letina nam se slaba kaže zaradi grozne suše; vse je že rujavo in zapaljeno. — Ako nam mili Bog hitro hitro z zaželenim dežjem na pomoč ne pride, gorje nam! — Pri glasovitem shodu Postojnskem, ki ga je sklical Begunski Hren, sta bila res iz Bistrice naše Sk. Ličan in v Trnovem bivajoči notar An. Kupljen; al — narod naš se ne zmeni za-nje čisto nič, sosebno taki ne, kateri ne mislijo krščanstva iz svojega srca izpljuvati. Sveta vera je kmetu vselej največjo dobroto in svobodo delila, in srečnejši je verni kmet v svoji strgani kočici, nego visok gospod pri polni mizi. To vem iz lastne skušnje. Kar Bistriški okraj zadeva o volitvi, večina naroda našega ne bode zavrgla programa „za vero, dom, cesarja“. To bo dan volitve potrdil. Sem ter tje se mladoslovenska ali prav za prav maloslovenska stranka izgovarja: „vsaj nočemo nič veriti“; al, kdor ni za-njo, je zoper njo. Naj še to omenim. Nedavno je neki hud nevernik zbolel; ko ga nevarnost večnosti pretrese, pošlje po duhovna in prejme sv. zakramente. Potem ga neka žena vpraša: „Vi, Č., kako to, da ste zdaj še sami po duhovna poslali?“ On jej pa odgovori: „Kar sem v „Tagblattu“ bral, to sem govoril; al ko zadnja ura pride, je to vse kaj družega“. Mož je umrl. Bog mu daj dobro!

Iz Idrijske okrajne 31. srpana. (*Hohenwart naš poslanec!*) Vsi naši poštenjaki so se zavezali, do nobenemu drugemu, kakor Hohenwartu ne dajo svojega glasú. Da pa veste, kake poštenjake ima županija naša, Vam hočem naznaniti afero prav pikantno, ki je une dni v Planini igrala. Bili so o cenitvenih zadevah ondi zbrani župani vsega Idrijskega davkarskega okraja. Pri tej priliki se napravi gosp. Hren naše župane na svoje limanice lovit. Približa se jim in jih nagovarja, naj bi

se za njegovo stranko podpisali. Dva župana sta v resnici že sedla na limanice nastavljene; zdaj stopi tudi k našemu županu z enako namero; al tu jo naletí tako, da nikoli več ne bode poskušal. Ko ga priduša, naj bi se tudi on še z drugimi podpisal, ga zavrne naravnost, da tū ni kraj podpisov beračiti, in da on nikakor ne podpiše nič; vsaj vidimo — pravi — kaj nam je vaša stranka pridobila do zdaj — davkov, da pod njih težo omagujemo; jez bom volil le tistega, ki ga bodo „Novice“ nasvetovale; njim po večletnih skušnjah popolnoma zaupamo. In vsi drugi, ki so se že tudi napravljali podpisati se, se pogledajo, in ne enega podpisa več ni dobil Hren. — In odlazil je potepeno. Naši volilci se ne dadó Hrenovim ponudbam slepiti in naš župan je mož, ki s svojim resnim prevdarkom in ne-prestrašenostjo 20 Hrenov v kozji rog vžene. Pri nas ni za nemčurje, ne za tisto sušmad, ki se „mladoslovenec“ imenuje, ugodnih tal! Tu ne poznamo gesla družega, nego: „vse za vero, dom in cesarja“. Tu spoznavamo, da le v federalizmu je naše rešenje, in da moramo skupno pot hoditi z možmi naših misel v družih deželah. Le zedinjeni ž njimi zmagamo. Teh načel smo se vedno držali pri vseh dosedanjih volitvah, in od njih ne odstopimo v prihodnjih, naj nad nas pride, kar koli hoče.

Iz Senožec 2. avgusta. — Na mojo, 18. dne u. m. vredništvu „Slov. Nar.“ polano **obráno** sem ta-le odgovor dobil: „Dotično pismo smo prejeli, odgovor se nam je nepotreben zdel. **Jurčič**“. Čeravno imam vsled §§. 19. in 21. tiskovne postave sodnijsko moč proti vredniku „Slov. Nar.“ na razpolaganje, nastopim vendar najkrajšo pot in zato sl. vredništvo „Novic“ vljudo prosim, naj omenjeno, za razglas v „Slov. Nar.“ namenjeno*) obráno v svoj list vzeti blagovoli. Glasí se tako-le:

„Obrána proti napadom na me v „Slov. Narodu“ št. 161. in 163. — Pot, po katerej sem se jaz za kandidata pri volilnem shodu v Postojni dne 13. dne t. m. „ponujal“, je ta, da sem konec svojega govora rekel, „če ne mislite Hohenwarta za kandidata staviti, naj se pa tudi Razlagova kandidatura zavrže, in mi si lahko sami izmej sebe kandidata najdemo“. Na to, ko je g. Hren zavpil: **morda Vas?** sem nadaljeval: „če nimate boljšega mej Vami, naj bom pa jaz, a nadjam se, da bode tam gori (jaz sem na doljnem kraju dvorane bil) izmej sebe boljšega od mene našli“. To, kar današnji „Slov. Nar.“ preobrača na „debelo“ in „grdo“ napadanje predgovornikov in dr. Razlaga, zna le v tem tičati, da sem stvar pro et contra resnično brez vseh ovinkov dokazoval, česar mi nikdo ovreči ni mogel in ne more; al nepristojnih besedi niti izrazov nisem rabil; hinavščine pa ne poznam, da bi govoril tako, kakor maček kroži okoli vrele kaše. Gosp. dr. Vošnjaku se je kot predsedniku res izljubilo, mene enkrat zavrniti zato, da sem besedo laž proti g. Hrenu izustil, ki je to trdil, da je Hohenwart Nemec, jaz pa rekel, da je Krajnec, kar je tudi istina. Če je pa beseda laž za javnost „debela“ in „grda“, naj je tudi taka za „Slov. Nar.“, ki se je v dopisu iz Ljubljane v današnjem listu proti „Novicam“ večkrat poslužuje. Sicer sem pa vedno pripravljen vsacega, kdor se javi, da bi ga bil jaz s svojim govorom v Postojni razžalil, za odpuščenje prositi.

Senožec 18. julija 1873.

Jožef Zelen“.

Tem vrsticam ni si upal „Slov. Nar.“ odpreti svoja vrata!!

Ob enem se mi zdi potrebno spoštovanim sosedom

*) Nov dokaz, kako „Narod“ resnico ljubi.

Vred.

bratom Meniševcem in Cerknčanom svojo možato besedo zastaviti, da besede „tulili“, katero dopisnik „Sl. Naroda“ tako rekoč meni na jezik sili, nikoli nisem govoril, še manj pa pisal. Zadnjemu listu „Soče“ pa le-to: Jaz ne bobnam ni levej ni desnej, tudi za sladko besedo niti za bliščeči se denar ne, in se vedno vèdem le po svojem prepričanju; ako bi bil pa jaz res „tambor“ dr. Bleiweisov, bi si to „slabost“ le v veliko čast prišteval, kajti ves slovenski narod čisla ovega očeta kot vsestransko najbolj zaslužnega, neprenehoma nevtrudljivega in kot svetlost solnčnih žarkov poštenega moža izmed buditeljev slovenskega národa.

Od sv. Jakoba pri Savi. — V listu 173. „Slov. Naroda“ se je pod naslovom: „Nesreča pri streljanji“ — bralo, da pri streljanji z možnarji o priložnosti ondotnega cerkvenega žegnjanja je streljavca nesreča zadela ter mu je odnesla dva prsta itd. „Narod“, deni si očale na nos, da vsaj enkrat spregledaš; zakaj laži trosiš po svetu? Ne v Št. Jakobu pri Savi, ampak v Dolu se je neki šnopsar obstrelil, pa ne 27. julija, o katerem se je v Št. Jakobu pri Savi žegnanje obhajalo, ampak zgodilo se je to 24. julija zvečer o priložnosti godu grajščinskega oskrbnika v Dolu. — „Narode“! nameril si pa le zopet cerkvi zaušnico podeliti s svojo grdo lažjo, pa si s tem sam sebe za uho počel s svojo lažnjivo pisarijo; če ti za resnico ne maraš, jo vsaj mi pošteni kmetje ljubimo. Zatorej pusti prihodnje nas in naše cerkveno žegnanje lepo v miru. Kdor se cerkve boji, kakor vrag križa, pusti naj cerkvena obhajila pri miru!

Soseska sv. Jakoba pri Savi dne 1. avgusta 1873.
Ignacij Sojer, župan. Martin Zajc, { svetovalca.
Andrej Paternost, {

Iz Šentjerneja 30. aprila. — Zdaj imamo tudi mi gasilnico pri gosp. Alb. Samassu, zvonarju ljubljanskem, naročeno, in smo veseli, da jo imamo, kajti veliko mirnejše bomo spali. Gasilnica je tako narejena, da se voda v njo nanosi, kajti gasilnice take, ki vodo iz kakega potoka, mlake ali vodnjaka same srkajo, so veliko dražje. Previdni naš župan je pravo zadel, da si je tako izbral, ki ni predraga, ker občina naša potrebuje denarja še za marsiktero drugo reč. Če pa drugi imajo obilo novcev, no, dobro! naj si omislijo tako, ki sama vodo pumpa iz potokov, in tako bomo imeli dve — vsaj radodarnim sosesčanom niso meje stavljenе. Pri poskušnji drugi dan se je videlo, da je mašina prav dobra, ki vodo visoko žene, le ljudje morajo ročno delati pri njej. Zbralo se je bilo pri poskušnji mnogo ljudstva in še posebno otrok, ki vsako reč radi spremenjajo; gasilnica napolnjena z vodo se je na vse načine poskušala, zato se je pa tudi žeja v suhih grlih z dobrim vincem gasila. Občna pa je bila želja ta, da bi ne bilo nikoli treba je rabiti in da bi mašina ta le kot strah ognju stala v občini naši. Naj „Novice“ pri tej priliki še očitno hvalo izrekó vrlemu in skrbnemu županu gospodarju Jan. Lušin-u, ki je to blago misel za gasilnico sprožil in ž njo dobro delo storil za občino našo. Sicer pa tudi čast in hvala, komur hvala gre; zato ne smemo zamolčati, da je gosp. Karol Schulz za nabiro denarja se veliko trudil in tako pripomogel, da zdaj gasilnico imamo. Vsi pa, ki so kaj darovali in še mislijo darovati, naj si mislijo, da so po tej napravi revnim ljudém, katerim ni lahko dopovedati, da bi se zavarovali, veliko dobrega učinili, ako nesreča ognja jih

*) Gosp. Zagorcu in njegovim pajdašem tu očitno povemo, da od gosp. Saje-ta nikdar nikoli nismo prejeli nobenega dopisa, ki se sprehaja v politiki, tedaj tudi persiflaže Zagorčeve politike ne. Sicer pa ni bilo treba, da je gosp. Zagorec šel v Krško „plamteči govor“ („zündende Rede“) po „Laibacherici“ držat, vsaj so že davno pred vrabci po vseh strehah čivkali o izneverstvu njegovem narodni večini deželnega zbora. Vred.

zadene. — Ker že o gasilnici govorim, prosim sl. vredništvo, naj blagovoli povedati: ali je od mene prejelo gosp. Zagorčev govor o pojedini pri Hočevarji in dopis o procesiji v Krško, ter naj pogasiti blagovoli plamen, ki je po krivici na-me švignil. Moja stvar ni v politiko mešati se, še manj pa po časnikih politikovati. *)

Jan. Sajé.

Iz Št. Jernejske okolice. (Smešno, pa resnično.) Najmlajši „mladoslovenec“, stari gosp. Jože Zagorc, je jako vnet za Vošnjakovo robo. On, ki dozda ni bral družega, kakor „Gemeinde-Zeitung“, poprijel se je na stare dni „Tednika“, katerega verno „puštabora“, pa tudi jako marljivo po Št. Jernejski okolici razširja. In s kakim vspehom? Pridobil si je za naročnika celó nekega kmeta, ki ne pozna niti črke niti številke ter si po starodavni šegi pri štetju s prsti pomaga. Iz tega pa se vidi, kako čudodelen je „Tednik“, da ga še tak, ki ne pozná nobene črke, lahko bere. Zato skupaj vsi, ki ne znate še brati, naročite si „Tednika“ in skrivnost branja se vam bo razodela, tako, kakor so nekaj pamet ljudém vlivali po Nürenberškem „trahtarju“!

Iz Jesenic 4. avg. — Nesramnost in slepa besnost „Naroda“ in njegovega sorodnika „Tednika“ kaže se zopet v — najbrže v Ljubljani skovanem — dopisu „iz Jesenic“, kateri je, kakor do malega zdaj že vsak drugi, poln hudobnih laži, ki imajo namen, počrniti pri ljudstvu priljubljeno mu duhovščino. Dopis namreč trdi, da so se od strani duhovščine kmečkemu shodu na Jesenicah stavile vsake vrste zadrege, ravno tako od strani nemškutarjev. To je na en mah dvojna laž, kajti ravno duhovni cele okolice so — to se dá po pričah dokazati — najbolj pripomogli, da je ljudstvo zvedelo, da bode ta shod, in gosp. prof. Povše sam se je prepričal, kako lepo so duhovni prigovarjali ljudém k obiskovanju shoda in celó iz lece ga oznanili. Tudi nemškutarji niso delali ovir, ker jih še tukaj ni; edini, kterege „Narod“ nemškutarja imenuje, pa je nasprotno skrbel za ves kinč in celó črke za napise je sam izrezal. — To vse je čista resnica, in uno, kar so „Novice“ pisale, ne pa to, kar je „Narod“ iz hudobnega namena skoval. Pa kaj je „Narodu“ za resnico! Da le more po naši duhovščini in po družih prvih naših možéh mahiniti, ne gleda, kje vzame kol, ali ga siloma izdere ali na poti pobere. Gnjusi se nam že tako časninarsko rokovnjaštvo, in „Tednik“, katerega na Gorenškem raznaša, toda brez vsega vspeha, nek še jako gibčen c. k. stotnik v pokoji — „von Pilpah“ se rad sam kliče — ali za provizijo ali iz golega „domoljubja“, mi ni znano, bode kmalu konec vzel v bistrem Gorenškem zraku. Naš kmet ga pogleda, pa ga vrže nevoljen pod klop. In prav tako!

Iz Ljubljane. — Kakor bralci naši iz dopisov v današnjem listu vidijo, bode grof Hohenwart od kmečkih občin gotovo voljen; po takem dojde Notranjem našim čast, da imajo prvega možá Avstrijske federalistične stranke za svojega poslanca. Iz gotovega vira pa tudi vemo, da ga hočejo Slovani na Moravskem (v okraji Prosniško-Kromerižkem) voliti, in da je izvrstna misel ta, naj v vsaki deželi ga federalistična stranka za svojega poslanca voli. Se vé da več poslanstev ne more nobeden prevzeti; al upati smemo, da grof Hohenwart, naš rojak, drage volje prevzame poslanstvo za Kranjsko. — Gosp. grofa Hohenwarta so naši volilci kmečkih občin na Notranjskem že leta 1871. posebno visoko častili, kajti na strani 413. v „Novicah“ leta 1871. se bere sledeči grofu Hohenwartu poslani telegram:

„Visokorodnemu grofu K. Hohenwartu v Gmunden-u:

V Postojni 12. decembra t. l. skupaj zbrani volilci

kmečkih občin okraja Postojnskega in Planinskega na Notranjskem se Vam za Vaše odločno in pošteno postopanje v ministerstvu najgorkeje zahvalujemo. —

Lepo je tedaj, da vrli naši Notranjci se poslužujejo zdaj ugodne prilike pri volitvah, da hvaležnost, takrat mu razodeto, potrjujejo zdaj s tem, da si ga izberó za poslanca, to je, zastopnika svojega.

— (*Iz seje deželnega odbora 1. avgusta.*) Na odgovor tukajšnje hranilnice, da se realka ne bode mogla 1. oktobra t. l. v novem hranilničnem poslopi začeti, gotovo pa do 2. šolskega polletja, je deželni odbor hranilnici odpisal, da bi bila preselitev realke v novo poslopje z začetkom šolskega leta 1873/4. iz šolskih in materielnih obzirov silno potrebna, ter je v tem odpisu tudi razložil hranilnici nujnost, da mu pogoje za šolske prostore takoj naznani. — V smislu sklepa deželnega zbora od 6. decembra leta 1872. je deželni odbor osnoval in razpisal 112 štipendij v podporo ubogih sirot od 7. do 16. leta, ki se bodo po 40 do 50 gold. vsako leto dajale iz sirotinskega zaklada (Waisenfond), dokler se ne napravi deželna sirotišnica. Na podlagi števila ljudi je namenjenih za Postojnski okraj 10, za Kočevski 9, za Krški 12, za Kranjski 13, za Ljubljansko okolico 12, za Litijski okraj 8, za Logaški 9, za Radoljski 6, za Novomeški 11, za Kamniški 9, za Črnomaljski 7, in za Ljubljansko mesto 6 štipendij. Štipendije se bodo kmalu razpisale. — Vsled izstopa dr. Samca iz zdravniške službe v P. P. Glavarjevi bolnišnici v Komendi se ta služba za stanovitno razpiše. — Pritožbe več županstev iz Zatiškega cestnega okraja zoper cestni odbor zaradi naloženih denarnih kazni zavoljo opuščene poprave konkurenčnih cest niso bile vslišane. — Na dotično poročilo deželnega inženirja je bilo sklenjeno, da se ima delo zaradi presukanja konkurenčne ceste čez Sliviško goro pri Velikih Laščah takoj začeti.

— (*Iz odborove seje družbe kmetijske*), ki je bila v nedeljo, je vredništvo dobilo sledeče poročilo: Po odpisu c. k. ministerstva kmetijstva od 10. dne t. m. ima subvencijski odbor mu predložiti predloge o tem, kakošna denarna podpora naj se kmetijski družbi dá za letošnje leto; sklenilo se je, to stvar v poročanje za prihodnjo sejo (v nedeljo) izročiti dotičnemu odseku; istemu odseku v poročanje se je izročila tudi prošnja gosp. odbornika Jož. Debevca, naj bi se denarne premije iz državne subvencije pridobile za obdelovanje velike, 1315 oralov obsegajoče gmajne okoli Narina in Nadanjesela, ki bi se na veliko korist deželi dalo izpeljati le po pomoči državi; istemu odseku v poročanje se izroči tudi vloga podružnice Boštanske za mlatilnico in podružnice Bohinjske o podelenju premije gosp. Sodniku za izboljšanje planinstva. — Po poročilu župana iz Škofje Loke gosp. Moharja je dobil gospodar Jakob Volčič v Gabrovem premijo s 60 gold. za gnojišče.*) — Vloga več županov Črnomaljskega okraja, naj bi se kmetijska šola Dolenska napravila v Črnomlji, se je izročila deželnemu odboru, ki sklepa o tej zadevi. — Gosp. Žan s pohvalo poroča o čbelarskem slišavniku, ki ga je iznajdel gospodar Ambrožič v Mojstrani; več o tem naj bi poročal čbelarski časnik. — Gosp. učitelju Jan. Gantarju se ni mogla podeliti podpora za čbelarstvo, ker je vsa subvencija že pošla. — Podružnicam v Radoljci, Novomestu, Postojni in Ratečah se je pisalo, naj brž odgovorijo, ali jih je volja razprodajo nekterih bikov in telic, ki se bodo kupili iz državne subvencije, prevzeti pod pogoji, ki so jim bili naznanjeni. — Gospodje Ant. Vester, Mih. Črne, Jan. Medja, Vinc.

*) Podpora za kapnico se adresira na občino.

Mešan, Matevž Rabič, Alojz Šraj, Anton Umek, vsi iz Gorenskega, in gosp. Fr. Legan iz Nadanjesela so bili za nove ude sprejeti. — Gosp. odbornik Šolmajer je v tej seji odbornikom za poskušnjo razdelil iz Bohinja od prve sirarske družbe prejeti sir, ki je bil, čeravno še mlad, prav okusen spoznan, in tak, da se more meriti z vsacim Grojarskim. — Gosp. dr. J. Bleiweis je izročil odboru škatljico s pšenico iz Kalifornije, ki jo je gosp. J. Lego iz Prage od gosp. V. Naprstek-a družbi kmetijski za poskušnjo poslal; jako lepa pšenica je, in kakor pismo pravi, zelo rodovitna. Odbor se bo zahvalil za zanimivi dar in zaradi setve vprašal: ali je pšenica zimska ali jara.

— Kakor slišimo, je grof Hohenwart 4. dne t. m. prišel na svojo grajščino v Ravne.

— (*6 mašin mlatilnic*) je prišlo na vrt kmetijske družbe. Od danes do sobote jih vsak lahko vidi in poskusi.

— (*Smodkarnica*), to je, fabrika, kjer delajo smodke ali cigare, je začela danes v svojem novem poslopi na Tržaški cesti smodke delati. Nadjamo se, in tobakarji imajo tudi pravico to zahtevati, da dobijo za dragi denar odsihmal boljše blago; kajti le en glas je bil večkrat, naj se cesarska fabrika sramuje, da tako malopridno robo prodaja, pri kateri vrh nikotina tobakar še ob pljuča pride; tako mora storže vleči.

— (*Iz Krškega*) nam je ravnskar došel dopis, ki razjasnuje unidanje zborovanje na Raki, ki ne more končno veljavno biti za kandidature gosp. Pfeifferja. Obširni dopis prinesó „Novice“ drugi pot.

— (*Nesrečnim Dolencem na pomoč*) napravi čitalnica na svojem vrtu v soboto teden zvečer veliko „besedo“. Nesreča je neizmerna, kajti še danes se dobijo celi kupi one grozovite toče, ki je pokončala kakih 6 milj na dolgo in kake pol milje na široko vse, kar je rastlo. Treba tedaj, da nesrečnim svojim bratom na pomoč prihití, kdor le more, in zato bode čitalniško društvo tudi storilo, kolikor je v njegovi moči, kakor je to storilo vselej, kedar je šlo za olajšanje nadlog naših rojakov. Naj tedaj rodoljubi oni večer se udeležijo milodarne „besede“ ali da pridejo sami ali da pošljejo kak dar siromakom na Dolenskem!

— (*Potrjilo.*) Poslanih 15 gold., po sl. vredništvu „Novic“ nabranih, sem prejel in jih med tri pogorelce razdelil, vsakemu 5 gold. Srčna hvala blagim dobrotnikom!

Čatež 23. julija 1873.

Simon Zadnik,
župnik.

— Gosp. Murnik se je včeraj vrnil iz Dunaja, kjer je več tednov bival v zadevah Kranjske razstave. Sliši se, da Kranjskim razstavnikom doide precej poslavlí. Za delitev svetinj in pohvalnih pisem je odločen 18. dan t. m. — rojstni dan presv. cesarja.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Povedalo se nam je, da bode „Tagblatt“ konec leta nehal, kajti nemčurji in brezverci pametno mislijo, da ga zdaj ni več treba, ker se je „Narod“ že tako izuril v šoli njegovi, da si lahko prihrani novce tisti faktorji, ki ga izdržavajo, temveč, ker mu je prirastel zdaj še tisti „Tednik“, ki so ga že davno popred nameravali izdajati patroni „Tagblattovi“. Zdaj imajo vse, česar koli si želijo! Dr. Vošnjak se sicer z rokami in nogami brani proti temu, kar mu je po večstranskih govoricah očital gosp. Herman, da mu je mošnja „dispositionsfonda“ odprta; al ker je gotovo to, da „dispositionsfond“ eksistiva, in ker dozda še noben časnik ni obstal, da kaj hrane dobiva iz onega fonda, se pač nikomer ne more braniti, kaj da misli o enem ali drugem časniku. In recimo, da „Narod“ in „Tednik“ ne sesata na prsih „dispositionsfonda“.

vendar ni dvombe, da „Narod“ je s birokracijo v tesni zvezi, kajti to je zopet preočitno kazal v številkah onega članka, ki ga je umazana roka pisarila v 176. listu „Naroda“ zoper gosp. Šolmjera in ki je še tega ni bilo sram, da opraviilstvo pri deželni komisiji s plačo celih 10 gold. za celo leto sleparsko prevrača na službo okrajnih referentov! — „Narodovci“ si mislijo, Bog vedi, kakošno junaštvo doprinašajo s tem, da po imenu razglašajo dr. Bleiweisa, dr. Costo, Kluna, Hermana, Grabrijana itd.; „Narod“ si menda misli: no! zdaj smo jih pa oblatili! Al kaj morejo ti možje, po vsej deželi na dobrem glasu, zato, če se memo njih pelje voz z gnojnico, pa jih oškropi, ali če kak pijanec jih sreča in se nad njim dere! Al vse kaj drugega je, če „Novice“, „Gospodar“ ali „Glas“ imenujejo pajdaše „Narodove“ ali „Sočine“, kajti zdaj svet zve, kako pišarji so v službi „Narodovi“. Tako se je „Narod“ poslednji čas pridobil nekega pobalina za sodelovalca, ki se svetu kaže za „Baptista“. Naj bralci pisalca „Baptista“ predstavijo naslovensko in Krsnika imajo. To Vam je pobalin, ki leta 1870 v prvi preskušnji za maturo ni bil goden spoznan, zdaj pa je, kakor nemški žurnalista Albin Arko, ki je svoje študije na kol obesel, „odlični Narodov pisar“ „nedeljskih pisem“, ki so pravi izvirk „des höheren Trottelthums“. Take baže pišarji so „Narodovi“! Stojte! še enega bi bili kmalu pozabili, in to je Begunski Hren, ki je unidan z „odprtim pismom“ na dr. Bleiweisa stopil pred svet. Gosp. Hren je mislil s tem pismom slepiti bralce, češ, da dr. Bleiweis pisari zoper njega, a ne njegovi sosede Notranjci sami; al bralci „Narodovi“ sami dobro vedó, da se dr. Bleiweis še za gosp. Hrena ne briga ne, in da ga Notranjci sami v dopisih „Novicam“ popisujejo, kakor je in živí. Dr. Bleiweis je morebiti vedel, da je gosp. Hren znan denaren bahač; al tega ni vedel, s čemur se v „odprtem pismu“ v preveliki naivnosti sam bahá, da ja za žensko estetiko tudi „osebno zmožen“. Naj vendar gosp. Hren s svojim „osobnim moštvom“ preveč estetičnih študij ne dela v Trstu, Ljubljani itd., sicer bo po Salomonovem izreku prezgodaj zvedel nečimurnost svetá, kajti „der Teufel ist nicht von Eisen“ — pravi Paul de Kok, in res škoda bi bilo, če bi se gosp. Hren ne mogel dolgo več „žrtovati“ za — narod in zarod. — Gnjsi se nam še dalje gnojnice kidati iz poslednjih „Narodovih“ listov; al ker nas odsihmal ni volja več — kakor izprva celi dve leti — molčati o lažnjivi in obrekovalni njegovi robi, naj še to dodamo, da je nesramna laž, kar „Narod“ govori o 700 „Novičnih“ naročnikih, a tudi ne bi hoteli računa Vošnjakovega preiskovati o „plačanih“ 800 „Tednikih“, še manj pa, koliko kmetov je, ki ga plačujejo! Da je „Narod“ prav mesó iz mesá „Tagblattovega“, kazal je tudi s tem, da očita „Novicam“ veselje o tem, da je dr. Stöckel za medicinalnega svetovalca bil izvoljen; „Narod“ bi bil veselja vriskal, ko bi bil imenovan — dr. Keesbacher; vsaj je dobro vedel, da za tega ali unega bila je le pravda.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Vladni časniki pišejo, da sredi tega meseca se razpusti stari državni zbor in se razpišejo nove volitve, ki se potem imajo začeti v 6 tednih; po takem pridejo konec septembra ali prve dni oktobra. Pozor tedaj! Volitve so pred durmi. — Nova „Presse“, katera vse najbolj vé, kaj ministerstvo name-rava, piše, da glavna stvar prihodnjega zbora bode nadaljevanje protiverskih postav. No! v družbi nem-

čurskih konfessionslozerjev bi dr. Vošnjak s svojimi liberalnimi tovariši pašal izvrstno. Krasen pogled bil bi to, ko bi po zbornici Dunajski mali dr. Vošnjak pod pazduho „špansir“ z veliko Giskro, veliki dr. Zarnik pa z malo Kurando!

— Mnogi Dunajski časniki so pripovedovali, da cesar naš potuje kmalu v Petrograd na obisk cara Ruskega. Praška vladna „Bohemia“ pa se čudi, odkodi je ta govorica se splazila v časnike.

— Česki in Moravski časniki razpravljajo pogostoma obstanek sedanjega ministerstva gledé na to, da ustavoverska stranka je popolnoma razrušena. „Posel“ pa piše, da centralisti so po „direktnih volitvah“ in „finančnem polomu“ popolnoma na konci.

— Perzijski šah Nassr-ed-din zdaj zvonec nosi na Dunaji; napravljajo se mu takošne svečanosti, kakoršne nikomur družemu. Nihče pa ne vé, zakaj to? Ko bi Avstrija bila Rusija ali Anglija, no! reklo bi se, da to zahteva diplomacija gledé na Azijske razmere. Al to pri Avstriji ni.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Bana-namestnik Vakanović je šel na odpust in se vrne pred začetkom deželnega zbora zopet na svoje mesto. Vladne „Narodne Novine“ potrjujejo, da „Agramerica“ proti volji deželne vlade intrige kuje na to, da ne bi se dognala sprava z Ogri, in hujska proti Vakanoviću in narodni stranki. Tedaj dva vladna časnika, a vsak na drugo stran!

Iz Jaske. — 19. dne u. m. — tedaj ravno tisto soboto, ko je huda ura toliko škode naredila na Dolenskem Kranjskem — je grozovit vihar s silno točo vred vničil okoli Jaske in Samobora polje s koruzo in ovsem, vrte in vinograde, pa tudi želod v gozdih. 3500 oralov nogradov, lepega grozdja polnih je pokončal ubogim kmetom, ki že dve leti stradajo. Škoda se ceni na poldrugi milijon gold.

— Turške goveje kuge še ni konec na Hrvaškem; vsak teden skoro se prikaže na dveh, treh krajih na novo. Tudi v tem se vidi, kako žalostne so razmere na Hrvaškem! Zarad tega pa trpijo tudi druge dežele in posebno Kranjska!

Iz Dalmacije. — Unidan je šel glas po nekterih časnikih, da ste se Danilova in Klaičeva stranka o postopanju pri prihodnjih volitvah zedinile. Gosp. Danilo v novi „Pressi“ zdaj razgláša, da to ni res. Da je Danilova stranka vladna stranka, to je že davno gotovo, in da si je Danilo za omenjeni preklic zbral „N. fr. Presse“, popolnoma potrjuje vladnost te stranke! tako so tudi mladoslovenci ljubljenci te „Presse“, „Triesterice“ in drugih časnikov tega znamenja.

Franosko. — Nekteri časniki tukajšnji priporočajo kot sredstvo proti koleri to-le: „Oblačite svilnate srajce, svilnate nogovice, svilnate hlače, pa se ne bojte kolere.“ Menda zato ni nikdar kolere na Kitajskem, ker nosijo Kitajci (Kinezi) le svilnato obleko? To pa bila bi precej draga medicina!

Žitna cena

v Ljubljani 9. avgusta 1873.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 40. — banaške 7 fl. 45. — turšice 3 fl. 30. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 40. — ječmena 2 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 90. — ovsa 2 fl. —. — Krompir 2 fl. 10.

Kursi na Dunaji 5. avgusta.

5% metaliki 67 fl. 70 kr. Ažijo srebra 108 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 72 fl. 90 kr. Napoleondori 8 fl. 86 kr.